

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/5/2012
Identifikačné číslo spisu:	9012899706
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:9012899706.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ ML-catering, s.r.o., Trnava, Hlavná 2 a 2/ REAL SERVICES, s.r.o., Bratislava, Záhradnícka 72, v dovolacom konaní zastúpených JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, proti žalovanému WEON group, a.s., Bratislava, Mraziarenská 6, v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. Pavlom Malichom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dunajská 25, o zaplatenie 3 597 458,94 € a úrokov z omeškania a o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 10 C 94/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. augusta 2011 sp.zn. 3 Co 292/2011, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a.

Žalobca 1/ je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v sume 159,16 €, a to na účet jeho zástupcu JUDr. Pavla Malicha vedený vo VOLKSBANK Slovensko, a.s., č.ú. 4000 843 604/3100, do troch dní.

Odôvodnenie

V konaní o zaplatenie 3 597 458,94 € a úrokov z omeškania Okresný súd Bratislava II (súd prvého stupňa) uznesením z 20. mája 2011 č.k. 10 C 94/2011-65 nariadil predbežné opatrenie, ktorým žalovanému uložil povinnosť „zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXXX k.ú. J., a to KN-C parc. č. 698/72 orná pôda o výmere 552 m², č. 698/73 orná pôda o výmere 552 m², č. 698/74 orná pôda o výmere 551 m², č. 698/75 orná pôda o výmere 552 m², č. 698/76 orná pôda o výmere 551 m², č. 698/77 orná pôda o výmere 552 m², na LV č. XXXX k.ú. M., a to dom súp. č. 3990 na parcele č. 7613 a KN-C na parc. č. 7613 zastavané plochy a nádvoria o výmere 245 m², ďalej na LV č. XXXX k.ú. E. ako KN-C parc. č. 3883/32 ovocné sady o výmere 4293 m², na LV č. XXXX k.ú. I. ako sklad súp. č. 3296 postavený na parc. č. 4934/29, KN-C parc. č. 4934/29 zastavané plochy a nádvoria o výmere 1260 m², KN-C parc. č. 4934/91 ostatné plochy a nádvoria o výmere 127 m², KN-C parc. č. 23080/38 ostatné plochy o výmere 167 m², všetko o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/1 a na LV č. XXXX. k.ú. M. ako KN-C parc. č. 10187 záhrady o výmere 738 m² o veľkosti

spoluvlastníckeho podielu pod B4 a B5 spolu 2721/3000-in v rozsahu predaja, darovania, zámeny, založenia, zaťaženia vecným bremenom, vypožičania alebo vloženia do obchodnej spoločnosti alebo družstva.“ Žalovanému uložil aj povinnosť „zdržať sa nakladania s pohľadávkou, ktorú má z titulu Zmluvy o pôžičke zo dňa 9. júla 2007, voči dlžníkovi obchodnej spoločnosti ŠAKOŇ s.r.o., Panenská cesta 6, Bratislava, IČO: 36 800 333, ktorej splnenie je najviac do výšky 1.659.695,94 Eur zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX k.ú. Z. na základe Záložnej zmluvy V-1354/10, a to v rozsahu jej odplatného alebo bezodplatného postúpenia, dania do zálohu, vloženia do obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo udelenia súhlasu s prevzatím dlhu, ktorý koreluje tejto pohľadávke.“

Pri rozhodovaní o návrhu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia súd prvého stupňa dospel k záveru, že „je tu právny vzťah medzi účastníkmi konania, ktorý vyžaduje dočasnú úpravu vo forme navrhovaného predbežného opatrenia“. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a na tieto preto iba odkázal v zmysle ustanovenia § 76 ods. 4 O.s.p. Mal za to, že skutkové okolnosti uvedené v návrhu boli riadne doložené listinnými dôkazmi. Žalobcovia najmä osvedčili, že majú voči žalovanému pohľadávku, ktorá bola priznaná platobným rozkazom, že táto pohľadávka nebola dosiaľ uhradená ani v exekučnom konaní. Žalobcovia preukázali aj existenciu zatiaľ sporného dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve zo dňa 24. júla 2008, ktorého obsah a platnosť síce bude predmetom skúmania až vo veci samej, avšak tento dodatok spolu s kúpnu zmluvou osvedčuje právny vzťah medzi účastníkmi konania, ktorý je nevyhnutnou podmienkou pre vyhovieť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Žalobcovia tiež preukázali, že žalovaný niektoré nehnuteľnosti, ktoré nadobudol na základe kúpnej zmluvy z 24. júla 2008, previedol na tretie osoby a ďalšie nehnuteľnosti, ktoré sú doposiaľ v jeho vlastníctve, sú buď zaťažené záložným právom, alebo majú nízku hodnotu vo vzťahu k uplatňovanej pohľadávke. Hodnotnejším právom žalovaného, o ktorom majú žalobcovia vedomosť, je len jeho pohľadávka záložného veriteľa voči spoločnosti ŠAKOŇ, s.r.o. z titulu zmluvy o pôžičke, ktorá sa taktiež stala súčasťou navrhovaného a nariadeného predbežného opatrenia.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného uznesením z 12. augusta 2011 sp.zn. 3 Co 292/2011 zmenil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Dospel k záveru, že žalobcovia žiadnym spôsobom nepreukázali svoje tvrdenia „o dôvodnosti obáv ohrozenia a marenia výkonu rozhodnutia“. K tomu uviedol, že žalovaný scudzil časť svojich nehnuteľností ešte v roku 2008, krátko po ich nadobudnutí, a ďalšiu časť vo februári 2011, teda predtým, ako mal vôbec vedomosť o vydaní exekučného príkazu. Prisvedčil tvrdeniu žalovaného, že za scudzené nehnuteľnosti predsa získal protihodnotu. Prevodmi síce došlo k zmene štruktúry jeho majetku, jeho „majetkové hodnoty“ sa ale nezmenili. Podľa odvolacieho súdu žalobcovia nepreukázali, že by žalovaný so získanou protihodnotou nehnuteľností narábal tak, že by mohli vzniknúť dôvodné obavy z ohrozenia ich práv. Samotný prevod nehnuteľností za odplatu nepovažoval za dôvod na vydanie predbežného opatrenia. Nepovažoval za preukázané ani tvrdenie žalobcov, že konaním žalovaného došlo k zníženiu hodnoty jeho majetku a že hodnota nehnuteľností, ktoré vlastní, nedosahujú ani polovicu hodnoty v konaní uplatňovaného práva. Podľa odvolacieho súdu, ak by aj žalobcovia preukázali potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov a dôvodnosť ich obavy z ohrozenia vymožitelnosti ich práva, chýbala by tu ďalšia podmienka nariadenia predbežného opatrenia, a to „podmienka primeranosti“, ktorú naostatok súd prvého stupňa ani neskúmal. Keďže žalobcovia neuviedli vôbec, aké sú hodnoty jednotlivých nehnuteľností, súd nemal naostatok ani možnosť preskúmať primeranosť navrhovaného predbežného opatrenia. Poukázal v tejto súvislosti aj na ustanovenie § 109 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré vyložil tak, že oprávnený (žalobca 1/) nemôže voči dlžníkovi povinného (žalovanému) uplatniť úroky z omeškania. „Ide o zodpovednostný právny vzťah, kde je zaviazaným povinný (žalovaný 2/). Intercesia tohto dlhu, ani prechod aktívnej formálnej legitímácie, nie je vyslovený v žiadnom ustanovení zákona. Preto neprichádza do úvahy ako nárok, ktorý možno úspešne uplatniť poddĺžnickou žalobou.“ Vychádzajúc z uvedeného uzavrel, že „sa javí, že nárok žalobcu 1/ uplatňovaný v konaní, nie je v súlade s § 109 Exekučného poriadku.“

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolateľ“) mimoriadne dovolanie. Uviedol, že tak robí na podnet žalobcu 1/, pretože napadnutým

rozhodnutím bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že jeho rozhodnutie spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (dovolacie dôvody podľa § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p.). Na odôvodnenie mimoriadneho dovolania uviedol:

„Krajský súd Bratislava [...] v zásade uviedol dva dôvody pre zamietnutie návrhu. Po prvé, odvolací súd vychádzal z toho, že pre nariadenie predbežného opatrenia nebola splnená podmienka primeranosti. Vysvetlil, že nárokom žalobcu v 1. rade v predmetnom konaní je pohľadávka, ktorá mu vznikla voči žalobcovi v 2. rade a úroky z omeškania. Uviedol, že v súlade s ustanovením § 109 Exekučného poriadku oprávnený (žalobca v 1. rade) nemôže voči dlžníkovi povinného uplatniť úroky z omeškania. Po druhé, odvolací súd mal za to, že z konania žalovaného, ktorý scudzil niektoré nehnuteľnosti v roku 2008 a potom až v roku 2011, nie je možné vyvodiť, že by sa žalovaný zbavoval majetku tak, že by ohrozil výkon práv žalobcov. Žalovaný získal za scudzené nehnuteľnosti protihodnotu, jeho majetkové pomery sa preto nezmenili, došlo iba k zmene ich štruktúry. Žalobcovia nepreukázali, že by takýmto konaním žalovaného došlo k zníženiu hodnoty jeho majetku. Uznesením Krajského súdu v Bratislave z 12. augusta 2011 č.k. 3Co 292/2011-128 bol podľa môjho názoru porušený zákon, keďže odvolací súd vec nesprávne právne posúdil § 243f ods. 1 písm. c/ OSP). Konanie je zároveň zaťažené aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ OSP). [...]“.

Podľa dovolateľa nesprávne posúdenie veci odvolacím súdom spočíva v nesprávnej interpretácii ustanovení § 105 ods. 3 a § 109 ods. 1 Exekučného poriadku. K tomuto dovolaciemu dôvodu uviedol:

„Nesprávnou interpretáciou uvedených ustanovení prišiel odvolací súd k záveru, že žalobca v 1. rade nie je aktívne legitimovaný pre uplatnenie celej ním žalovanej sumy, z čoho potom vyvodil, že nie je daná proporionalita medzi časťou dôvodne osvedčenej žalovanej sumy a obmedzením uloženým predbežným opatrením žalovanému.

Odvolací súd uviedol, že „oprávnený nemôže voči dlžníkovi uplatniť úroky z omeškania“ (strana 10 ods. 5 rozsudku odvolacieho súdu). Z odôvodnenia uznesenia však nie je zrejmé, či mal odvolací súd na mysli

- a) úroky z omeškania, ktoré sú príslušenstvom pohľadávky oprávneného voči povinnému (teda príslušenstvo vymáhanej pohľadávky), alebo
- b) úroky z omeškania, ktoré sú príslušenstvom pohľadávky povinného voči dlžníkovi povinného (teda príslušenstvo exekvovanej pohľadávky).

Z odseku 5 na strane 10 uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd mal na mysli príslušenstvo vymáhanej pohľadávky (ad a), avšak z odseku 3 na strane 10, kde odvolací súd zvýraznil slovo „pohľadávka“ (rozumej pohľadávka dlžníka voči povinnému) sa naopak javí, že odvolací súd sa vyjadruje o príslušenstve exekvovanej pohľadávky (ad b).

Ad a) Všeobecne platí, že oprávnený môže v exekúcii vymáhať svoju pohľadávku s príslušenstvom, ktorým sú aj úroky z omeškania. Úroky z omeškania je možné vymôcť každým zákonným spôsobom vedenia exekúcie, nevynímajúc spôsob prikázaním inej peňažnej pohľadávky povinného. Uvedené vyjadruje *expressis verbis* ustanovenie § 105 ods. 3 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého sa pohľadávka povinného voči dlžníkovi povinného môže zexekvovať aj za účelom vymoženía príslušenstva pohľadávky oprávneného voči povinnému. Tento výklad je v právnej praxi notorietou. Ide o výklad gramatický, text zákona je zrozumiteľný, výslovne uvádza slová „a jej príslušenstva“. Je preto v danom prípade prípustné, že žalobca v 1. rade zexekvoval pohľadávku žalobcu v 2. rade voči žalovanému nielen na vymoženie istiny svojej pohľadávky, ale aj na vymoženie úrokov z omeškania, ktoré sú jej príslušenstvom.

Ad b) Pokiaľ sa odvolací súd nazdával, že pohľadávka povinného voči dlžníkovi povinného nemôže byť zexekvovaná v časti úrokov z omeškania, ktoré sú jej príslušenstvom, ale že môže byť zexekvovaná iba

čo do výšky istiny, ide aj v tomto prípade o výklad nesprávny. Ustanovenie § 109 ods. 1 Exekučného poriadku pripúšťa, aby sa oprávnený domáhal na súde priamo voči poddlžníkovi zaplatenia „pohľadávky“ (ktorú má povinný voči poddlžníkovi), pričom výrazom „pohľadávka“ použitým v zákonomom texte sa rozumie istina vrátane príslušenstva. Táto interpretačná otázka nerobila v právnej praxi nikdy problém. Opačný výklad by bol absurdný. Takýto nesprávny výklad by znamenal bezdôvodnú a materiálne ničím nepodloženú exempciu niektorých majetkových práv povinného z exekúcie (úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania a nároku na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky). V danom prípade je prípustné, že žalobca v 1. rade žiada, aby mu žalovaný uhradil to, čo dlží žalovanému v 2. rade, bez relevancie, či suma dlžná žalovaným predstavuje istinu alebo príslušenstvo jeho záväzku voči žalobcovi v 2. rade.

K uvedenej problematike poznamenávam, že aplikačná prax zastáva správny názor, že omeškaním poddlžníka so zaplatením exekvovanej pohľadávky nevzniká oprávnenému priamy nárok na úroky z omeškania voči poddlžníkovi. Túto skutkovú situáciu je potrebné odlíšiť od výkladu uvedeného ad b). Príklad: Oprávnený vymáha od povinného určitú sumu a zexekvuje pohľadávku povinného voči poddlžníkovi do výšky vymáhanej sumy. Poddlžník sa po splatnosti svojho záväzku dostane do omeškania. Je zrejmé, že oprávnenému týmto nevzniká nárok na úroky z omeškania voči poddlžníkovi. Nárok na úroky z omeškania voči poddlžníkovi vzniká za opísaných okolností povinnému, teda priamemu veriteľovi. Avšak aj tento nárok povinného na úroky z omeškania môže byť zexekvovaný, teda môže byť postihnutý exekučným príkazom, samozrejme za podmienky, že vymáhaná pohľadávka s príslušenstvom nie je v celosti uspokojená z nominálnej hodnoty, ktorú mala zexekvovaná pohľadávka pred vznikom omeškania.

Z tvrdeného skutkového stavu v žalobe ale nevyplýva, že by žalobca v 1. rade uplatňoval úroky z omeškania ako svoj priamy nárok voči žalovanému. Žalobca uplatňuje zaplatenie zexekvovanej pohľadávky do výšky, do ktorej bola exekučným príkazom postihnutá. Inými slovami, exekvovaný nárok na úroky z omeškania uplatňuje žalobca v 1. rade z titulu poddlžníckej žaloby a nie ako priamy nárok veriteľa (čo by samozrejme nebolo prípustné).

Uvedená problematika sa javí komplikovaná, čo prispelo k tomu, že súd si opísané rozdiely nedostatočne uvedomil, rozhodnutie odôvodnil nejasne a rozporuplne a vec nesprávne právne posúdil.“

Podľa dovolateľa odvolací súd zaťažil svoje konanie aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci. Na odôvodnenie tohto dovolacieho dôvodu uviedol:

„V danom prípade vychádzal súd prvého stupňa z toho, že žalobcovia dostatočne osvedčili, že uspokojenie ich žalovanej pohľadávky je ohrozené, pretože žalovaný v roku 2008 a v roku 2011 predal niektoré nehnuteľnosti, ktoré nadobudol od žalobcu v 2. rade. Takýto záver súdu prvého stupňa sa javí správny. Ide totiž o situáciu, kedy kupujúci nehnuteľnosti ešte v celosti nezaplatil, ale už ich z časti previedol na iné osoby, čo nepochybne môže objektívne vyvolať obavu, že vymoženie kúpnej ceny, s ktorou je kupujúci v omeškaní, je ohrozené.

Odvolací súd sa však neuspokojil s mierou, v ktorej žalobcovia obavu z ohrozenia výkonu rozhodnutia osvedčili. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného v odvolaní proti predbežnému opatreniu, že predajom nehnuteľností došlo iba k transformácii aktív žalovaného.

Žalobcovia však v návrhu na vydanie predbežného opatrenia osvedčili obavu ohrozenia výkonu rozhodnutia v takej miere, akú po nich možno objektívne požadovať. Osvedčili existenciu skutočností, ktoré dôvodne mohli poznať (dispozícia žalovaného s nehnuteľnosťami, ktoré kúpil, avšak zatiaľ nezaplatil). Žalobcovia nemohli už v návrhu na vydanie predbežného opatrenia (a ani neskôr v priebehu konania) osvedčiť, či žalovaný previedol nehnuteľnosti za ich reálnu hodnotu a či peňažné prostriedky získané po prevezení nehnuteľností má naďalej k dispozícii, a teda či napriek prevodu nehnuteľností nenastala obava uspokojenia ich pohľadávky, ktorá sa z vykonania prevodu nehnuteľností objektívne javí.

Žalobcovia môžu osvedčiť iba vlastné tvrdenia, nemôžu však osvedčiť tvrdenia protistrany.

Súd prvého stupňa vychádzal pri nariadení predbežného opatrenia z osvedčených tvrdení žalobcov, že obava výkonu rozhodnutia je daná. Ak potom odvolací súd postavil svoje rozhodnutie na tvrdeniach žalovaného (že k zmenšeniu jeho majetku prevodom nehnuteľností nedošlo), mal logicky požadovať, aby to bol žalovaný, kto osvedčí skutočnosti tvrdené v odvolaní. Odvolací súd mal požadovať, aby žalovaný osvedčil svoje tvrdenia, že nehnuteľnosti boli predané za ich objektívnu trhovú hodnotu a že ich predajom nedošlo k zníženiu aktív žalovaného.

Žalovaný v odvolaní uviedol (strana 5 a 6 odvolania), že „kúpna cena za prevádzané nehnuteľnosti bola určená ako cena prevyšujúca cenu, za ktorú uvedené nehnuteľnosti žalovaný od žalobcu v 2. rade kúpil. Uvedeným prevodom nedochádzalo k znehodnocovaniu, či k znižovaniu majetku ...“. Žalovaný sa ale nevyjadril k predmetnej situácii in concreto. Iba všeobecným spôsobom uviedol, že samotný predaj nehnuteľností nemusí znamenať predaj nevýhodný alebo zmenšujúci jeho majetok. Neuvedol žiadne faktické tvrdenia o tom, za akú cenu nehnuteľnosti predal, neosvedčil, že predaj nehnuteľností bol (tak ako tvrdí) výhodný a že k zmenšeniu jeho majetku nedošlo.

Odvolací súd mal preto postupom podľa § 43 ods. 1 OSP vyzvať žalovaného na doplnenie jeho tvrdení uvedených v odvolaní, aby tieto tvrdenie premietol zo všeobecnej roviny do roviny konkrétnej, aby tvrdil za akú cenu nehnuteľnosti predal, aby uviedol tvrdenia o porovnaní jeho stavu majetku pred prevodom a po prevode, a aby uviedol aký majetok za nehnuteľnosti získal a osvedčil jeho existenciu. Pokiaľ odvolací súd takto nepostupoval zaťažil konanie vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie veci.“

Žalobca 1/ sa stotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania. Zdôraznil, že opodstatnenosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia naďalej trvá. Navrhol mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že uznesenie súdu prvého stupňa bude potvrdené.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Vo vyjadrení k tomuto opravnému prostriedku uviedol, že dovolateľ spochybňuje také dôvody zamietnutia návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré odvolací súd použil len ako podporné, na doplnenie svojej základnej argumentácie, že žalobcovia nepreukázali dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Tiež poukázal na uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo 16. januára 2012 sp.zn. 2 K 57/2011, ktorým bol na majetok žalobcu 2/ vyhlásený konkurz, čo vzhľadom na priamu prepojenosť exekučného konania, z ktorého vzišla napokon poddĺžnicka žaloba, s konaním o tejto žalobe, a teda aj konaním o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nie je možné v sporovom konaní, a teda ani v konaní o mimoriadnom dovolaní podanom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia ďalej pokračovať.

Žalobca 2/ v dovolacom konaní procesný návrh nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po tom, ako ustálil, že vyhlásenie konkurzu na majetok žalobcu 2/ po podaní mimoriadneho dovolania nebráni, aby bolo o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku rozhodnuté, a po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne

sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Plniac si vyššie uvedené povinnosti dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolací súd nezistil, že by konanie v preskúmvanej právnej veci bolo takou vadou postihnuté; takouto vadou konania napokon neodôvodňuje svoj mimoriadny opravný prostriedok ani generálny prokurátor.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p., dovolací súd rovnako skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

O tzv. inú vadu ide okrem iného napr. vtedy, keď súd skutkové závery, z ktorých vyvodil svoje právne závery, založil na výsledkoch dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi spôsob vykonania dokazovania určitým dôkazným prostriedkom alebo že jeho skutkové závery sú v rozpore s tým, čo vyšlo za konania najavo. Tzv. iné vady sú spôsobilým dovolacím dôvodom iba za predpokladu, že mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Generálny prokurátor v mimoriadnom opravnom prostriedku takúto tzv. inú vadu konania, majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, výslovne namieta. Tvrdí, že táto (iná) vada spočíva v tom, že odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalovaného, že predajom časti svojich nehnuteľností tretej osobe nedošlo k zmenšeniu majetku (iba k transformácii jeho aktív), bez vykonania náležitého dokazovania, bez toho, že by žalovaného (v tomto smere dôkazné bremeno nemohlo zaťažovať žalobcov) vyzval postupom podľa § 43 ods. 1 O.s.p. na doplnenie svojich tvrdení v odvolaní („aby tieto tvrdenia premietol zo všeobecnej roviny do roviny konkrétnej“), a teda aby „osvedčil svoje tvrdenia, že nehnuteľnosti boli predané za ich objektívnu trhovú hodnotu, aby uviedol tvrdenia o porovnaní jeho stavu majetku pred prevodom a po prevode“ [...] „a aby uviedol aký majetok za nehnuteľnosti získal a osvedčil jeho existenciu“.

Vo vzťahu k takto uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd, keďže to má zásadný význam pre posúdenie opodstatnenosti dôvodov mimoriadneho dovolania a spôsob rozhodnutia o tomto opravnom prostriedku, považuje za potrebné vo všeobecnosti opätovne (aj keď už tak urobil odvolací súd) uviesť a zdôrazniť, že predbežné opatrenie nie je rozhodnutie konečné a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho nariadenie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej, úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené. Nariadením predbežného opatrenia navrhovateľ nenadobúda práva, o ktorých bude rozhodnuté až rozhodnutím vo veci samej. Z uvedeného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu dôvodná obava zo vzniku bezprostrednej ujmy alebo ohrozenia budúceho výkonu rozhodnutia. Okrem existencie nároku musí navrhovateľ osvedčiť i to, že bez predbežného opatrenia by bol prípadný budúci výkon rozhodnutia ohrozený, pričom nebezpečenie zmarenia výkonu musí byť reálne a musí hroziť bezprostredne. Existencia dlhu ešte sama osebe nemôže byť dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia. Dôvodom môžu byť len skutočnosti, ktoré opodstatňujú obavu, že by prípadný výkon rozhodnutia mohol byť zmarený. U dlžníka môže byť dôvodom jeho konanie, ktorého dôsledkom je zníženie majetku, ktorý je možné postihnúť pri výkone rozhodnutia, alebo ktoré inak podstatnou mierou negatívne ovplyvňuje jeho majetkové pomery (R 20/1998).

Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že žalobcovia, domáhajúci sa nariadenia predbežného opatrenia z dôvodu ohrozenia budúceho výkonu rozhodnutia, tieto základné predpoklady nariadenia predbežného opatrenia neosvedčili.

Z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyplýva, že podľa žalobcov, vzhľadom na konanie žalovaného, ktorý kúpnymi zmluvami z 2. septembra 2008 a zo 7. februára 2011 previedol svoje nehnuteľnosti na tretie osoby, „je odôvodnený predpoklad ďalšieho prevodu nehnuteľností z majetku žalovaného na tretiu osobu.“

Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že iba z toho, že žalovaný kúpnymi zmluvami z 2. septembra 2008 a zo 7. februára 2011, teda zmluvami uzavretými predtým, než bol vydaný príkaz na začatie exekúcie príkazom pohľadávky (21. februára 2011) a doručený exekučný príkaz (1. marca 2011) a pred podaním poddĺžnickej žaloby a žaloby o zaplatenie úrokov z omeškania (6. mája 2011), scudzil časť svojich nehnuteľností, bez ďalšieho nemožno vyvodit', že je tu dôvodný predpoklad zmarenia prípadného zmarenia výkonu rozhodnutia.

Ten, ktorý navrhuje nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu obáv zo zmarenia výkonu rozhodnutia, musí preukázať, že nebezpečie zmarenia výkonu je reálne a hrozí bezprostredne. To však žalobcovia nepreukázali.

Nemá preto opodstatnenie tvrdenie generálneho prokurátora, že „sa javí správny“ záver súdu prvého stupňa (a teda naopak, nesprávny záver odvolacieho súdu), že žalobcovia dostatočne osvedčili, že uspokojenie ich žalovanej pohľadávky je ohrozené, pretože žalovaný v roku 2008 a v roku 2011 predal niektoré nehnuteľnosti, ktoré nadobudol od žalobcu 2/. Pokiaľ generálny prokurátor v tejto súvislosti argumentoval, že „ide totiž o situáciu, kedy kupujúci nehnuteľnosti ešte v celosti nezaplatil, ale už ich z časti previedol na iné osoby, čo nepochybne môže objektívne vyvolať obavu, že vymoženie kúpnej ceny, s ktorou je kupujúci v omeškaní, je ohrozené, treba poukázať na to, že žalobcovia dosiaľ náležite nespochybnili platnosť dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve z 24. júla 2008 [ktorým malo dôjsť ku zmene platobných podmienok upravených v kúpnej zmluve v závislosti od splnenia podmienky (zmeny územného plánu)], odvolávajú sa na ktorý dodatok žalovaný poprel opodstatnenosť nároku na zaplatenie ďalšej časti kúpnej ceny a otázka platnosti tohto dodatku ostáva sporná medzi účastníkmi a s konečnou platnosťou bude vyriešená až v rozhodnutí vo veci samej. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvého stupňa nie je zrejmé, na základe čoho sa súd oprávnené domnieval, že základný predpoklad úspešnosti žalôb je aspoň pre účely nariadenia napadnutého uznesenia osvedčený, a prečo vzhľadom na všetky okolnosti sa nárok navrhovateľky súdu javí ako pravdepodobný.

Snahu žalobcu o zmarenie výroku rozhodnutia naostatok bez ďalšieho nemožno vyvodit' z toho, že časť nehnuteľností nadobudnutých od žalobcu 2/ kúpnu zmluvou z 2. septembra 2008 previedol na obchodnú spoločnosť BUWON, s.r.o.

Vzhľadom na uvedené bolo by nad rámec konania skúmať otázku, či žalovaný dôvodne tvrdil vo svojom odvolaní, že nehnuteľnosti predal za kúpnu cenu zodpovedajúcu ich skutočnej hodnote a že ich predajom nedošlo k zníženiu jeho aktív, nedostatok skúmania ktorej generálny prokurátor stavia do podoby tzv. inej vady pri zisťovaní skutkového stavu veci.

Napriek tomu dovolací súd nad rámec svojich dôvodov významných pre spôsob rozhodnutia o mimoriadnom dovolaní k výtku tzv. inej vady poznamenáva, že z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. To však neznamená, že súd môže vydať predbežné opatrenie len na základe tvrdení žalobcu bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

Právna úprava síce výslovne neupravuje, ako má súd postupovať pri zisťovaní skutkového základu pre vydanie predbežného opatrenia, avšak ustanovenie § 75 ods. 6 O.s.p. dáva zreteľne najavo, že nemôže ísť o dokazovanie v plnom rozsahu. Konštantná judikatúra súdov zakotvuje, že subjekt domáhajúci sa vydania predbežného opatrenia musí osvedčiť dôvody na jeho vydanie, t.j. potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo obavu o ohrozenie budúceho výkonu súdneho rozhodnutia, dôvodnosť nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy.

Medzi osvedčením a dokázaním nejakej skutočnosti je rozdiel, ktorý odlišuje mieru zisťovania skutkového stavu pri vydávaní uznesenia o predbežnom opatrení a rozsudku.

Dokazovanie pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Staršia legislatíva a teraz náuka toto dokazovanie preto označuje výrazom osvedčenie alebo osvedčovanie. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie. Pri ich zisťovaní neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takéhoto postupu je, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvýš (vysoko) pravdepodobné. Aj v tomto konaní (konanie o vydanie predbežného opatrenia) súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a aby sa skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, spoľahlivo zistili. Použitie týchto zásad je však primerané a limitom je dosiahnutie účelu predbežného opatrenia. Tieto zásady sa neuplatňujú v celej šírke, ale s dôrazom na rýchlosť ochrany práv a spoľahlivosť tvrdení navrhovateľa na úrovni osvedčenia (spravdepodobnenia) skutočností, ktoré sú rozhodujúce pre záver o potrebe a nevyhnutnosti nariadenia predbežného opatrenia (Mazák, J.: Zabezpečovacie prostriedky v civilnom konaní, IuraEdition, Bratislava 1997, s. 134 - 135).

Odhliadnuc od vyššie uvedených princípov dokazovania v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktoré podľa dovolacieho súdu konaním a rozhodnutím odvolacieho súdu neboli porušené, treba poukázať na to, že ak by aj bolo možné považovať skutkové závery odvolacieho súdu za postihnuté tzv. inou vadou tvrdenou generálnym prokurátorom, nemalo by to za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorý následok je zákonnou podmienkou relevancie tzv. inej vady v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Generálny prokurátor vyvodil túto tzv. inú vadu konania odvolacieho súdu z toho, že žalovaného postupom podľa § 43 ods. 1 O.s.p. nevyzval, aby svoje tvrdenie o tom, že nehnuteľnosti, ktoré nadobudol od žalobcu 2/, previedol na iný subjekt dokonca za vyššiu cenu, „premietol zo všeobecnej roviny do roviny konkrétnej, aby tvrdil za akú cenu nehnuteľnosti predal, aby uviedol tvrdenia o porovnaní jeho stavu majetku pred prevodom a po prevode, a aby uviedol aký majetok za nehnuteľnosti získal a osvedčil jeho existenciu.“

Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že túto vadu generálny prokurátor vyčíta vo vzťahu k scudzeniu nehnuteľností žalovaným obchodnej spoločnosti BUWON s.r.o. Bratislava, Mraziarenská 6, kúpnu zmluvou z 2. septembra 2008.

Z odôvodnenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 169/2010 z 18. januára 2011, vydaného vo veci ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti BUWON s.r.o. Bratislava, Mraziarenská 6, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie vo veci proti nej nariadeného predbežného opatrenia v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava II pod sp.zn. 6 C 120/2009 o žalobe žalobcu (žalobcu 2/ v tomto konaní; poznámka dovolacieho súdu) o určenie, že je voči nemu neúčinná kúpna zmluva medzi dlžníkom žalobkyne (žalovaným v tomto konaní) a sťažovateľkou (BUWON, s.r.o., Bratislava), okrem iného, vyplýva, že z listín predložených v priebehu konania o sťažnosti je zjavné, že kúpna cena nehnuteľnosti, za ktorú dlžník veriteľa (žalovaný v tomto konaní) nadobudol predmetné nehnuteľnosti od žalobcu (žalobcu 2/ v tomto konaní), bola približne o štvrtinu nižšia (o 700 Sk na m²) ako cena, za ktorú ju neskôr scudzil sťažovateľke (BUWON, s.r.o., Bratislava) na základe odporovanej kúpnej zmluvy z 2.

septembra 2008.

Podľa dovolacieho súdu už záver odvolacieho súdu o deficite relevantného dôkazu na preukázanie tvrdenia žalobcov o ohrození prípadného výkonu súdneho rozhodnutia konaním žalovaného plne postačovalo k tomu, aby bolo nesprávne rozhodnutie súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia zmenené a návrh na jeho nariadenie bol zamietnutý. Pokiaľ odvolací súd nad rámec tohto svojho záveru, ktorým odôvodnil svoje zamietajúce rozhodnutie, navyše v odôvodnení svojho rozhodnutia „podotkol“, že aj v prípade, že by žalobcovia preukázali podmienky na nariadenie predbežného opatrenia, nebola by splnená podmienka primeranosti navrhovaného predbežného opatrenia, pretože žalobca 1/ nemôže voči žalovanému, teda dlžníkovi žalobcu 2/, uplatniť úroky z omeškania, nebolo to významné z hľadiska skutočností dôležitých pre posúdenie správnosti spôsobu rozhodnutia odvolacieho súdu.

Pokiaľ teda generálny prokurátor, majúci nesprávne za to, že ostatne uvedený záver odvolacieho súdu bol nosným dôvodom jeho rozhodnutia a ako taký ho v mimoriadnom dovolaní napáda, robí tak nadbytočne, pretože nech by už bol výsledok prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto časti akýkoľvek, nespochybnilo by to správnosť záverov odvolacieho súdu o nedostatku základných podmienok nariadenia predbežného opatrenia.

Dovolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených osobitostí preskúmvanej právnej veci dospel k záveru, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia správne aplikoval na zistený skutkový stav príslušné právne ustanovenia, a preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nepovažoval za dôvodné a ho podľa § 243b ods. 1, 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. uznesením zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi 1/, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky žalovanému preto priznal ním uplatnenú náhradu trov konania v sume 159,16 €, ktorú je žalobca 1/ povinný zaplatiť do troch dní na účet právneho zástupcu žalovaného. Pri určení trov vychádzal z toho, že žalovanému vzniklo právo na náhradu trov spočívajúcich v odmene advokáta za dva úkony právnej pomoci (2 vyjadrenia v dovolacom konaní; nie však za prevzatie a prípravu zastúpenia, keďže žalovaný je zastúpený tým istým zástupcom aj v tzv. základnom konaní) podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., spolu s režijným paušálom a DPH.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.